

RAPORTARI IN SENSUL LEGII NR. 361 DIN 2022 PRIVIND PROTECTIA AVERTIZORILOR IN INTERES PUBLIC

***GFP Master asigura confidentialitatea cu privire la identitatea avertizorului in interes public.**

Informatii generale

* **Grupul de Formare Profesionala Master** operationalizeaza, prin intermediul Compartimentului Conformitate incepand cu data de 15.12.2023, canalul extern de raportare pentru persoanele care efectueaza raportari privind incalcari ale legii (persoane denumite generic avertizori in interes public).

Potrivit cadrului legal nou-adoptat (*Legea nr. 361/2022*), persoanele care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat, au la dispoziție următoarele modalități de raportare:

1. Canale interne – persoanele care aleg sa se adreseze pe canalul intern al *Fundației Radacini Grup pentru a raporta incalcari ale legii, o pot face prin urmatoarele modalitati:

- Prin completarea [Formularului de raportare \(pdf\)](#) si transmiterea lui fie prin e-mail la adresa avertizor@radacini-grup.ro, fie prin posta, pe adresa: *GFP Master, B-dul Iuliu Maniu, nr. 246, bloc central, sector 6, Bucuresti
- Telefonic la numarul 0722.611.916

2. Canale externe – persoanele care aleg să se adreseze pe canalul extern – Agenția Națională de Integritate – pentru a raporta încălcări ale legii, o pot face doar prin următoarele modalități:

- Online, pe Platforma Avertizori <https://avertizori.integritate.eu>;
- Prin e-mail la adresa avertizari@integritate.eu;
- Telefonic, la numărul 0372.069.869 selectând tastele **1** (*Selectare lb. română*), **0** (*Acord înregistrare conversație*), **3** (*Direcția Avertizori în interes public*). Conversațiile vor fi înregistrate automat;
- Prin intermediul serviciilor poștale la adresa ANI din Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 15, Cod poștal 010661, Sector 1, București – România – *În atenția Direcției Avertizori în interes public*;
- Personal, prin prezența la sediul ANI (cu programare prealabilă efectuată la adresa de email avertizari@integritate.eu).

3. Divulgare publică – presă, organizații profesionale, sindicale sau patronale, organizații neguvernamentale, comisii parlamentare etc. (*pentru mai multe detalii a se vedea Cap. V din Legea nr. 361/2022*).

Cadru legal

LEGE nr. 361 / 2022 privind protecția avertizorilor în interes public

A. Ce se înțelege prin expresia „Încalcare ale legii”?

Prin încălcări ale legii, înțelegem fapte care constau într-o acțiune sau inacțiune care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale prevăzute în anexa nr. 2 din Legea nr. 361/2022, care privesc domenii cum ar fi:

- achizițiile publice;
- serviciile, produsele și piețele financiare, prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului;
- siguranța și conformitatea produselor;
- siguranța transportului;
- protecția mediului;
- protecția radiologică și siguranța nucleară;
- siguranța alimentelor și a hranei pentru animale, precum sănătatea și bunăstarea acestora;
- sănătatea publică;
- protecția consumatorului;
- protecția vieții private și a datelor cu caracter personal și a securității rețelelor și sistemelor informatice.

Totodată, acestea privesc și:

- încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene (cum sunt menționate la art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și cum sunt detaliate în măsurile relevante ale Uniunii Europene);
- încălcări referitoare la piața internă (menționate la art. 26 alin. (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene), inclusiv încălcări ale normelor Uniunii Europene în materie de concurență și de ajutoare de stat, precum și încălcări referitoare la piața internă în ceea ce privește actele care încalcă normele privind impozitarea societăților sau mecanismele al căror scop este obținerea unui avantaj fiscal ce contravine obiectului sau scopului dreptului aplicabil în materie de impozitare a societăților, ce reprezintă abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni, sau care contravin obiectului sau scopului legii.

B. Ce se întâmplă în cazul unei raportări nereale?

Raportarea informatiilor privind incalcari ale legii, cunoscand ca acestea sunt nereale, constituie contraventie si se sanctioneaza cu amenda de la 2.500 lei la 30.000 lei, daca fapta nu a fost savarsita in astfel de conditii incat sa fie considerata, potrivit legii, infractiune.

C. Care sunt persoanele care pot efectua raportari?

Pot efectua raportari persoanele care au obtinut informatiile referitoare la incalcari ale legii, intr-un context profesional. In categoria acestor persoane intra, cel putin:

- Lucratorii;
- Persoanele care desfasoara o activitate independenta (in sensul art. 49 din Tratatul pentru Functionarea Uniunii Europene - TFUE);
- Actionarii si persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei intreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administratie, precum si voluntarii si stagiarilor remunerati sau neremunerati;
- Orice persoana care lucreaza sub supravegherea si conducerea persoanei fizice sau juridice cu care s-a incheiat contractul, a subcontractantilor si a furnizorilor acesteia. De asemenea, pot efectua raportari privind incalcari ale legii, persoanele ale caror raporturi de munca nu au inceput inca si care efectueaza raportari sau divulga public informatii privind incalcari ale legii obtinute in timpul procesului de recrutare sau altor negocieri precontractuale sau in cazul in care raportul de munca sau raportul de serviciu a incetat, precum si persoanele care raporteaza sau dezvaluie public informatii privind incalcari ale legii in mod anonim.

D. Care sunt diferentele dintre raportarea anonima si raportarea nominala?

Un avertizor in interes public poate realiza raportarea nominal sau anonim. Din punct de vedere procedural, principalele diferente intre cele 2 modalitati de raportare sunt:

- Raportarea anonima nu poate fi imbunatatita prin oferirea ulterioara de indicii temeinice, in timp ce raportarea care cuprinde datele de identificare ale avertizorului poate fi imbunatatita prin comunicare ulterioara intre inspectorul de integritate si avertizorul in interes public;
- Persoana care raporteaza incalcari ale legii in mod anonim nu poate beneficia de exonerare si protectie in conformitate cu prevederile Legii nr. 361/2022;
- Persoana care raporteaza incalcari ale legii in mod anonim nu poate fi instiintata cu privire la inregistrarea raportarii, progresul inregistrat si modalitatea de solutionare.

E. Care sunt conditiile instituite de lege pentru a beneficia de protectie?

Pentru a beneficia de masurile de protectie, avertizorul in interes public trebuie sa intruneasca cumulativ urmatoarele conditii:

- sa fie una dintre persoanele care efectueaza raportari potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) din Legea nr. 361/2022 si care a obtinut informatii referitoare la incalcarile ale legii intr-un context profesional;
- sa fi avut motive intemeiate sa creada ca informatiile referitoare la incalcarile raportate erau adevarate la momentul raportarii;
- sa fi efectuat o raportare interna, o raportare externa sau o divulgare publica.
- sa completeze [Declaratia privind protectia avertizorilor in interes public](#) si sa o transmita fie prin e-mail la adresa avertizor@radacini-grup.ro, fie prin posta, pe adresa: *GFP Master, B-dul Iuliu Maniu, nr. 246, bloc central, sector 6, Bucuresti;

Pentru a beneficia de masurile reparatorii, avertizorul in interes public trebuie sa indeplineasca cumulativ conditiile de mai sus, precum si conditia ca represaliile sa fie consecinta raportarii efectuate.

De asemenea, mai beneficiaza de aceste masuri:

- facilitatorii;
- persoanele terte care au legaturi cu avertizorul in interes public si care ar putea sa sufere represalii intr-un context profesional, cum ar fi colegi sau rude ale acestuia;
- persoanele juridice detinute de catre avertizorul in interes public sau pentru care avertizorul in interes public lucreaza sau cu care are alte tipuri de legaturi intr-un context profesional;
- avertizorul in interes public care, in mod anonim, a raportat sau a divulgat public informatii referitoare la incalcarile, dar este ulterior identificat si sufera represalii;
- avertizorul in interes public care efectueaza raportari catre institutiile, organele, oficiile sau agentile competente ale Uniunii Europene.

F. Ce trebuie sa cuprinda raportarea?

Raportarea cuprinde, cel putin, urmatoarele:

- Numele si prenumele;
- Datele de contact ale avertizorului in interes public;
- Contextul profesional in care au fost obtinute informatiile;
- Persoana vizata, daca este cunoscuta;
- Descrierea faptei susceptibile sa constituie incalcare a legii in cadrul entitatii publice sau private;
- Probele in sustinerea raportarii;
- Data si semnatura.

Prin exceptie, raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnatura avertizorului in interes public se examineaza si se solutioneaza in masura in care contine indicii temeinice referitoare la incalcare ale legii.

G. Care este procedura aplicabila raportarii privind incalcare a legii, inclusiv modul in care poate fi solicitat avertizorului in interes public sa clarifice informatiile raportate sau sa furnizeze informatii suplimentare, termenul pentru a informa avertizorul in interes public, precum si tipul si continutul informarii?

Persoanele care raporteaza incalcare ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile sa se produca in cadrul autoritatilor, institutiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum si in cadrul persoanelor juridice de drept privat, au la dispozitie urmatoarele modalitati de raportare:

Canale interne – in cadrul entitatilor publice sau private in care isi desfasoara activitatea (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. III din Legea nr. 361/2022);

Canale externe – Agentia Nationala de Integritate precum si alte entitati publice care, potrivit dispozitiilor legale speciale, primesc si solutioneaza raportari referitoare la incalcare ale legii, in domeniul lor de competenta (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. IV din Legea nr 361/2022);

Divulgare publica – presa, organizatiile profesionale, sindicale sau patronale, organizatii neguvernamentale, comisii parlamentare etc. (pentru mai multe detalii a se vedea Cap. V din Legea nr 361/2022);

Raportarea se face telefonic, in scris, pe suport hartie, in format electronic sau prin intalnire fata in fata, la cererea avertizorului in interes public

Persoana desemnata are obligatia de a informa avertizorul in interes public referitor la inregistrarea raportarii in termen de 7 zile.

In solutionarea raportarii si efectuarea de actiuni subsecvente, persoana desemnata din cadrul autoritatilor competente mentine contactul cu avertizorul in interes public in vederea solicitarii de informatii suplimentare si informarii.

Persoana desemnata din cadrul autoritatilor competente este obligata sa informeze avertizorul in interes public, intr-un termen rezonabil, care sa nu depaseasca 3 luni sau, in cazuri justificate, 6 luni de la primirea raportarii, precum si ori de cate ori sunt inregistrate evolutii in desfasurarea actiunilor subsecvente, cu exceptia cazului in care informarea ar putea periclita desfasurarea acestora.

Dupa finalizarea examinarii, persoana desemnata intocmeste un raport care cuprinde urmatoarele elemente: prezentarea situatiei care a facut obiectul raportarii, inclusiv descrierea informatiilor aduse la cunostinta autoritatii competente prin raportarea inregistrata si, dupa caz, prin comunicarea catre autoritatile, institutiile publice, alte persoane juridice de drept public vizate precum si catre persoanele juridice de drept privat, de concluzii si recomandari care pot cuprinde referiri la eventuale masuri de protectie.

Modalitatea de solutionare se comunica in termen de 5 zile de la finalizarea examinarii catre avertizorul in interes public si persoana vizata.

H. Care este natura actiunilor subsecvente care pot fi intreprinse in vederea solutionarii raportarilor?

In vederea solutionarii raportarii, actiunile subsecvente sunt reprezentate de orice actiune intreprinsa de catre destinatarul unei raportari interne sau de catre autoritatea competenta in vederea solutionarii raportarii si, acolo unde este cazul, a remedierii incalcarii raportate.

I. Care sunt măsurile reparatorii și modalitățile de asigurare a protecției împotriva represaliilor?

În vederea protejării împotriva represaliilor, persoanele prevăzute la art. 2 și art. 20 alin. (3) din Legea nr. 361/2022 beneficiază de următoarele măsuri:

- Avertizorul în interes public care efectuează o raportare sau divulgare publică a unor informații privind încălcări ale legii nu încalcă dispozițiile legale sau clauzele contractuale privind divulgarea de informații și nu răspunde pentru raportarea sau divulgarea publică a unor astfel de informații, cu condiția să fi efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile legii și să fi avut motive întemeiate să creadă că raportarea sau divulgarea a fost necesară pentru dezvăluirea unei încălcări a legii;
- Avertizorul în interes public care dobândește sau accesează date și informații de care are cunoștință în virtutea atribuțiilor de serviciu sau a raporturilor de muncă nu răspunde dacă accesarea sau dobândirea are ca scop raportarea sau dezvăluirea publică a unei încălcări a legii, iar raportarea sau divulgarea publică s-a efectuat în condițiile legii;

- Răspunderea avertizorilor în interes public pentru acte sau omisiuni care nu au legătură cu raportarea sau divulgarea publică sau care nu sunt necesare pentru dezvoltarea unei încălcări a legii este supusă dispozițiilor de drept comun;
- Nu se poate angaja răspunderea ca urmare a raportărilor sau a divulgărilor publice efectuate în condițiile legii, în cadrul procedurilor judiciare care vizează încălcări precum încălcarea dreptului la imagine, a dreptului de autor, a secretului profesional, a normelor de protecție a datelor, divulgarea secretelor comerciale sau acțiunile în despăgubire. Totodată, acestea au dreptul să invoce respectiva raportare sau divulgare publică pentru a urmări închiderea cauzei, cu condiția să fi avut motive întemeiate să considere că raportarea sau divulgarea publică a fost necesară pentru dezvoltarea unei încălcări a legii;
- În cazul în care o persoană raportează sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii și aceste informații includ secrete comerciale, o astfel de raportare sau divulgare publică este considerată legală în condițiile art. 3 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2019;
- Persoanele care au efectuat o raportare sau divulgare publică în condițiile legii au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit ca urmare a raportării sau divulgării publice.

Potrivit art. 22 din Legea nr. 361/2022, este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor în interes public, amenințări cu represalii sau tentative de represalii, precum: suspendarea contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu, concedierea sau eliberarea din funcția publică, reducerea salariului, retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă sau în funcția publică și a dezvoltării profesionale, aplicarea oricărei alte sancțiuni disciplinare, constrângerea, intimidarea, hărțuirea, discriminarea, cauzarea de prejudicii, anularea unei licențe/permis, solicitarea de efectuare a unei evaluări psihiatrice/medicale, etc.

La cererea avertizorului în interes public cercetat disciplinar, în termen de maximum un an de la data raportării, baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită pe parcursul procedurii disciplinare.

Avertizorul în interes public și persoanele prevăzute la art. 20 alin. (3) din Legea nr. 361/2022 poate contesta măsurile luate ca represalii printr-o cerere adresată instanței competente, în funcție de natura litigiului, în a cărei circumscripție teritorială acesta își are domiciliul. În acest litigii, sarcina de a dovedi că măsura contestată este justificată de alte motive decât cele care au legătură cu raportarea sau divulgarea publică revine, după caz, fie angajatorului, fie entității cu privire la care se face contestarea privind represaliile.

Mai mult, instanța poate dispune, pe calea ordonanței președințiale, chiar dacă nu există judecată asupra fondului, suspendarea măsurilor luate ca represalii.

La cererea persoanei care dorește să conteste măsurile luate ca represalii baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită.

Dacă instanța constată că măsura a fost dispusă ca represalii în considerarea raportării sau a divulgării publice, aceasta poate dispune, după caz, desființarea măsurii, repunerea părților în situația anterioară, repararea prejudiciului, încetarea măsurii și interzicerea ei pe viitor, precum și orice alte măsuri pentru încetarea formelor de represalii. Odată cu luarea oricăreia dintre aceste măsuri, instanța va dispune, în toate cazurile, și obligarea entității la publicarea într-un cotidian local sau național, pe cheltuiala sa, a unui extras din hotărârea prin care a fost constatată dispunerea în mod nelegal a uneia dintre măsurile luate ca represalii, precum și pe pagina de internet a entității și a Agenției, cu respectarea legislației privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal.

Dacă instanța constată că împotriva aceleiași persoane au fost dispuse, de cel puțin două ori, represalii în considerarea aceleiași raportări sau divulgări publice, aceasta poate dispune, după caz desființarea măsurii, repunerea părților în situația anterioară, repararea prejudiciului, încetarea măsurii și interzicerea ei pe viitor, orice alte măsuri pentru încetarea formelor de represalii, precum și aplicarea unei amenzi civile în cuantum de până la 40.000 de lei.